

Entorn d'Aprenentatge del Canigó: Presentació del projecte

La millor escola és l'ombra d'un arbre
Jean Jacques Rousseau

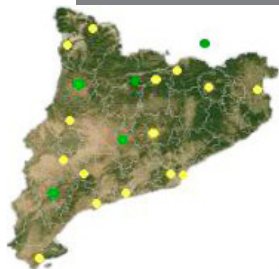

Víctor Ferreira i
Vilallonga, llicenciat
en humanitats i
professor, director
pedagògic de l'Entorn
d'Aprenentatge del
Canigó

La voluntat d'aquest article és donar a conèixer l'Entorn d'Aprenentatge del Canigó (EdA del Canigó), un projecte pedagògic que neix a Prada, al Conflent, gràcies a la voluntat de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Al llarg d'aquestes línies presentarem què és un Entorn d'Aprenentatge, els seus fonaments teòrics, què el defineix i el caracteritza i exposarem les línies de treball i els eixos temàtics de l'EdA del Canigó. Abans però, cal remarcar que l'EdA del Canigó no seria possible sense l'esforç de l'UCE que, des de fa anys, esmerça esforços per disposar d'una seu permanent de la Universitat a Prada. Després de diferents propostes que no varen acabar reeixint, l'UCE, juntament amb el suport de diverses administracions adquireix l'edifici conegut com a Valloc, a Prada i, després d'un període de rehabilitació, l'any 2014 arriba la inauguració com a Centre Alberg Pau Casals Canigó, espai que acollirà els usuaris de l'EdA del Canigó, així com associacions i entitats que desitgin fer estades al Conflent.

Camps i Entorns d'Aprenentatge

Els Camps d'Aprenentatge (CdA) són serveis educatius del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya que ofereixen la possibilitat de fer estades de dos a cinc dies o sortides de treball d'un dia a l'alumnat dels centres docents catalans d'educació infantil, primària i secundària obligatòria. En aquests moments, la xarxa de CdA està composta per quinze centres, a més de cinc Entorns d'Aprenentatge. Cal precisar que la diferència entre un CdA i un EdA recau en qui el promou. Davant la dràstica reducció pressupostària que pateix el Departament d'Ensenyament d'ençà el 2009, i la voluntat de continuar eixamplant la xarxa de CdAs, el Departament cerca altres entitats públiques i privades que

s'impliquin econòmicament en la creació i el suport d'aquests serveis educatius. Per tant un CdA és promogut en la seva totalitat pel Departament d'Ensenyament i un EdA, no. En el cas que presentem aquí l'EdA del Canigó és un conveni entre el Departament d'Ensenyament i la Universitat Catalana d'Estiu tal com hem esmentat anteriorment.

Els CdAs i els EdAs desenvolupen activitats educatives en espais d'interès natural i històric o patrimonial del territori català, és a dir, permeten executar activitats d'aprenentatge en entorns reals, amb la qual cosa duen el currículum escolar més enllà de les aules, lligant els coneixements vinculats sobretot a les àrees de ciències naturals i ciències socials de manera transversal i interdisciplinària a partir de l'experiència vivencial.

Pel que fa a l'EdA del Canigó cal afegir que neix amb aquesta voluntat de servei educatiu, però amb uns trets diferencials característics que el fan únic en el mapa dels serveis educatius. En primer lloc, per ser el primer EdA que es situa fora de l'àmbit administratiu del Departament d'Ensenyament de Catalunya, a Prada, a l'Estat francès. En segon lloc, perquè pretén acollir estudiants de secundària i batxillerat de tots els Països Catalans, és a dir està dirigit a tots els centres que utilitzen el català com a llengua d'estudi, independentment de quin estat i/o sistema educatiu els reguli. I en tercer lloc, per la seva voluntat de punt de trobada entre centres educatius que desitgin realitzar estades conjuntes i d'intercanvi, que donin peu a constatar les nostres diferències i similituds, i projectar un espai de tolerància i convivència en comú.

Aprenentatge i entorn: fonaments teòrics

El projecte educatiu que hi ha darrere de l'EdA del Canigó gira al voltant d'un binomi que queda constatat en el seu nom mateix: Entorn i Aprenentatge. Aquests dos conceptes són els que defineixen la voluntat de ser de l'EdA i es fonamenten en l'immens potencial pedagògic que possibilita el treball fora de l'aula, entenen l'entorn com un marc d'actuació per assolir aprenentatges.

Essent conscients que ens emmarquem dins una tradició pedagògica concreta, volem recordar els nombrosos pedagogs que han posat de relleu el valor i les possibilitats del treball més enllà del centre per tal de transmetre, reforçar i assentar certs aprenentatges.

Podríem revisar tota la història de l'educació per mostrar com al llarg dels segles les sortides dels alumnes de l'escola amb finalitats didàctiques ha estat i és una constant, tanmateix deixem aquesta meravellosa tasca per més endavant i anomenem breument alguns dels pedagogs que al llarg de la història han defensat la nostra tasca.

Un dels primers que va defensar aquesta pràctica educativa fou el pedagog suís Henry Pestalozzi (1746- 1827) que entenia que la base de tot coneixement i principi fonamental de tota educació radicaven en la intuïció, una intuïció sensible que s'adquireix a partir de la presa de consciència dels objectes i fenòmens que ens envolten. Partint d'aquest principi, Pestalozzi creia que disciplines com la geografia, la botànica o la geologia no es podien ensenyar només des dels manuals, sinó que, a través d'excursions es pretenia que el sentit crític i la curiositat dels alumnes fossin protagonistes en un exercici d'encarar la seva actitud personal davant la realitat mateixa, és a dir a través de la intuïció.

Amb la seva pràctica docent, Pestalozzi assentà les bases d'una metodologia que fou

seguida per molts pedagogs, professors i mestres durant el sorgiment de la tasca educativa en l'època contemporània. La seva influència la trobem en d'altres com Maria Montessori (1870- 1952) i Célestin Freinet (1896-1966) que tot i promoure metodologies diferents no oblidaven la necessitat de relacionar l'alumne amb el seu entorn més proper, és a dir, de conèixer l'entorn natural i social.

Cal recordar també el català Francesc Ferrer i Guàrdia (1859- 1909) i la seva Escola Moderna que amb un esperit racional, científic i llibertari, va defensar que disciplines com ara la geografia havien de girar entorn a la pràctica d'observació i el contacte de l'alumne amb la natura. Reprodueixo unes línies prou significatives que trobem en número 6 del *Boletín de la Escuela Moderna*:

“Sobre todo en geografía, es decir, precisamente en el estudio de la naturaleza terrestre, conviene proceder por la vista, por la observación directa de esta Tierra que nos ha hecho nacer y que nos da el pan que nos alimenta; pero la enseñanza de la geografía, como viene continuándose aún en nuestras escuelas, lleva la marca de los campos escolásticos: el profesor pide al alumno un acto de fe, pronunciando además en términos cuyo sentido no domina: recitar de corrido los nombres de los cinco ríos de Francia, de tres cabos, de dos golfos y de un estrecho, sin referir esos nombres a ninguna realidad precisa. ¿Cómo podría hacerlo, si el maestro jamás le presenta ninguna de las cosas de que habla y que se hallan, no obstante, en la misma calle, ante la puerta de la escuela, en los arroyos y charcos de agua que forman las lluvias? ¡Volvamos, pues, a la naturaleza!”

El mateix defensava el seu coetani espanyol Francisco Giner de los Ríos (1839- 1935), que entenia les sortides com un marc per a la formació integral de l'alumne. Reproduïm també una circular que els professors de la Institución libre de Enseñanza passaren als pares per poder així justificar unes sortides, l'any 1881:

“En ellas los alumnos hacen largas caminatas, toman baños de mar y de río, practican ascensiones, trazan croquis de terrenos con curvas de nivel, herborizan y recogen colecciones de minerales, visitan y estudian monumentos arquitectónicos y otras obras de arte, minas, fábricas, puertos y faros, estudian sistemas de cultivo, extracción de minerales y elaboración de primeras materias se ejercitan en el difícil arte de observar y en el trato de gentes de diversas clases sociales, se acostumbran a vivir en una relativa independencia, desarrollan su individualidad [...]”.

Troblem doncs en aquestes quatre línies una síntesi de la filosofia de l'EdA. 135 anys més tard, ens sentim del tot identificats amb aquesta pràctica i pretenem modestament continuar-la.

I és que l'aportació didàctica que aporta el treball a l'exterior ofereix uns matisos que difícilment es poden assolir en l'espai tancat de l'aula. Així ho resumeix el professor David Serrano i Giné a *El valor didàctic del treball fora de l'aula. Reflexions des de la Geografia*: *“L'espai mental que es deriva del treball fora de l'aula promou l'adquisició de coneixements, atès que suscita la formació de preguntes i explicacions facilita la creació de valors, atès que permet, al mateix temps, l'adquisició d'una formació reglada i no reglada exigeix el domini de tècniques i destreses condueix a l'aprenentatge i desenvolupament d'actituds crítiques i, de manera paralel·la al procés d'aprenentatge, reforça llaços d'amistat,*

solidaritat i treball en grup. A banda, el treball fora de l'aula també és causa de motivació, perquè amb la sortida es trenca la dinàmica habitual de la classe i s'interromp la rutina de l'aprenentatge quotidià, encara que es continuï l'aprenentatge programat.

Conscients que aquestes línies són un esbós dels fonaments teòrics que defensen la nostra pràctica educativa, només ens quedaria exposar la voluntat de seguir exercint una tasca que ve de lluny, però que és més viva i necessària que mai. En temps de realitats virtuals, connexions constants i ritmes accelerats, creiem que trepitjar territori amb els nostres propis peus només pot fer-nos bé. Amb la lentitud tranquil·la del pas de l'excursionista ens deixem sorprendre per realitats vives i tangibles farcides de coneixements.

Característiques CdA / EdA. Què ens diferencia?

Si bé és cert que l'oferta educativa que els centres educatius poden trobar en l'àmbit privat per dur a terme una sortida, excursió o estada és ampla i diversa, l'oferta pública es redueix a la que ofereix el Departament d'Ensenyament amb els CdA i EdA. Podríem dir que aquest servei públic és un *rara avis* dins els sistemes educatius europeus, sobretot per les característiques que el defineixen, la tradició que segueix i la metodologia que pretén dur a terme.

En els CdA / EdA el personal que exerceix la tasca pedagògica són mestres i professors del Departament d'Ensenyament. Un fet diferencial que dóna un valor pedagògic al treball que es realitza als camps. Es tracta de professionals especialitzats en el treball fora de l'aula, amb tota la interdisciplinarietat que comporta ensenyar sobre el terreny.

Els docents dels CdA i els EdA han exercit la docència en centres educatius, fet que permet un coneixement de la realitat que es viu als centres amb les seves complexitats organitzatives i educatives. Al mateix temps això fa que coneguin de primera mà el currículum escolar i per tant els dóna la capacitat d'adaptar les activitats pedagògiques als continguts que estableix el currículum per a cada etapa educativa, adequant-se a les necessitats concretes de cada centre educatiu.

Així doncs, des del CdA / EdA es treballa per oferir un contingut pedagògic a les estades que realitzen els alumnes participants, intentant evitar al màxim que marxin amb la percepció que el que han fet allà està lluny del treball que desenvolupen a les aules.

L'estada a un CdA / EdA no és un parèntesi en el procés d'aprenentatge continu que es dur a terme al centre, ans el contrari: lligar el treball de l'estada amb el que s'està fent a l'aula és una de les prioritats que defineix aquest servei educatiu. Per això, s'estableixen unes dinàmiques organitzatives de preparació.

Des dels CdA / EdA parlem de tres *moments* claus per tal d'aconseguir l'èxit d'una estada. Aquests tres *moments* o fases són: comunicació, implementació i avaluació. A continuació els explicarem breument:

Comunicació:

Moment en què el centre educatiu i el CdA / EdA manté el primer contacte, abans que el centre es desplaci per a realitzar l'estada. Aquest primer contacte, que es duu a terme a través d'una trobada de coordinació entre els docents dels centres i els dels camps, ha de servir per decidir quines activitats que ofereix el servei educatiu s'adeqüen més a

les necessitats dels centres i definir els objectius pedagògics que es volen assolir durant l'estada. És en aquest moment també que es proposa al centre la realització d'un treball previ (lectura de textos, cerca d'informació o preparació de material necessari per a l'estada...) per tal que l'alumne iniciï el procés d'aprenentatge que durà a terme durant l'estada al CdA / EdA. Aquest primer *moment*, es pot resumir com el moment en què es programa la unitat didàctica de la sortida o l'estada.

Implementació:

Moment que s'executa allò programat. Cal tenir preparat el cronograma i saber d'antuvi què, com i quan es duran a terme les activitats programades, quins objectius persegueixen i com seran avaluades. També és el moment en què l'alumne ha d'identificar els coneixements previs adquirits a la realitat concreta que se li presenta. És el temps de l'observació, la presa de dades, la constatació i l'adquisició dels aprenentatges.

Avaluació:

Darrer *moment* que ha de servir per constatar si s'han assolit els objectius d'aprenentatge establerts, si l'experiència adquirida i viscuda durant l'estada ha servit per reforçar els continguts i si aquests han aportat una significativitat en el procés d'aprenentatge continu que segueix l'alumne en la seva etapa educativa. El treball posterior, fruit de les experiències viscudes, les dades recollides i les constatacions realitzades, ha de servir de base per a l'avaluació de l'estada.

Aquests tres *moments* serveixen com a eix organitzatiu per tal que els alumnes que participen en un CdA / EdA adquireixin un aprenentatge significatiu, fugint així de la desconexió que sovint hi ha entre el que es fa a classe i el que es fa durant una sortida.

Ofereixen per tant un marc de treball que ha de permetre l'aprofitament màxim del treball fora de l'aula. Un abans, un durant i un després que tanca un cercle.

Actualment, als CdA / EdA s'està treballant per implantar un model comú i al mateix temps flexible per tal de respondre a les necessitats específiques de cada camp. Des de l'EdA del Canigó pretenem seguir aquesta metodologia pedagògica per tal que les estades d'aprenentatge que dissenyem i executem siguin profitoses. Així fem ús de les noves eines de comunicació (documents compartits al núvol, blocs, google sites) per programar conjuntament amb els centres les seves estades, adaptant-nos al màxim a les seves necessitats. I a partir de la programació conjunta, executem allò programat, treballant amb uns objectius concrets que han d'oferir als nostres alumnes unes experiències que perdurin més enllà del moment concret de la seva estada a l'EdA.

EdA del Canigó: eixos temàtics

Tot CdA i EdA marca les seves línies d'actuació a partir de la realitat del territori on es troba situat. És l'entorn doncs el que determina els seus eixos temàtics, un entorn entès com un gran llibre obert que ens mostra pàgines de coneixements, un entorn entès com escola, un entorn que esdevé lloc d'aprenentatge.

L'EdA del Canigó es situa a Prada, al Conflent i per extensió a la Catalunya Nord. D'aquest ampli territori ens hem concentrat en els següents eixos:

- Bressol de Catalunya.

- Antic Regne de Mallorca.
- Fem el Verdaguer! Excursionisme i poesia.
- Exili i resistència.
- Territori, geologia i medi ambient.
- Projectes transfronterers.

A cada eix temàtic li corresponen uns espais on desenvolupem la nostra tasca educativa. Aquests espais són els marcs d'actuació que ens permeten treballar certs aspectes curriculars. L'eix temàtic ens defineix una tendència, un centre d'interès de l'estada, i el marc d'actuació, l'espai concret on realitzem l'actuació docent, és el lloc físic d'interès pedagògic. Desglossem, en quatre pinzellades, quins són els espais concrets de cada eix i quines possibilitats educatives ofereixen:

El Bressol de Catalunya:

Els monestirs de Sant Martí del Canigó i Sant Miquel de Cuixà i els vestigis del Castell de Rià són els tres espais que ens donen peu a treballar els orígens de la identitat catalana, a partir dels fets històrics de la formació dels comtats catalans, les llegendes que s'hi forjaren i la rellevància que tingueren els monestirs, en el moment de la seva fundació.

Història, literatura, geografia i paisatge, sense oblidar les ciències naturals, són les disciplines que treballem mentre realitzem l'itinerari que ens ha de dur fins a aquests tres emplaçaments.

Per arribar a Sant Martí del Canigó, sortim des del poble de Castell. Tenim dues opcions per arribar al Monestir: la pista forestal per on puja la gran majoria de visitants, o bé per un còrrec que parteix del riu Cadi tal com feia el poeta Jacint Verdaguer. Totes dues opcions ens permeten gaudir de la pujada descobrint l'entorn que ens envolta.

Si triem la primera opció, caminant pausadament diferenciem, en una distància relativament curta, la vegetació de la solana i l'òbaga, descobrim els ulls de quars que apareixen en el gneis i sentim les melodies de mallerengues, pitrojos i el repicar sobre els troncs dels picots garsers. Si per contra pugem pel còrrec, ens impregnarem de poesia i deixarem que Jacint Verdaguer revisqui entre nosaltres amb la lectura de poemes mentre enfilem cap amunt.

En arribar al monestir, el visitem destacant les empremtes de la història que s'hi conserven, diferenciant entre llegendes i fonts històriques. A més, aprofitem els diferents miradors sobre el monestir i la vall de Vernet per fer un anàlisi del paisatge a través de la visió subjectiva i col·lectiva.

L'itinerari de Sant Miquel de Cuixà és un itinerari circular que surt i arriba des del mateix

Alberg Pau Casals Canigó situat a Prada. Al llarg d'una jornada d'itinerari descobrim la vall de la Lliterà, els seus recs i els conreus que reguen, el paisatge actual i ens imaginem el de fa mil anys. Tot caminant sentim com el temps s'esmuny rere cada passada, com peregrins, fins que arribem al monestir. Allí, treballem la importància històrica que tingué durant l'Edat Mitjana, coneixem la figura de l'Abat Oliba i analitzem l'arquitectura i l'art romànic que el configuren. No oblidem tampoc el poeta Verdaguer i davant el campanar, si abans o després s'ha visitat o es visitarà Sant Martí del Canigó, llegim i comentem el poema *Los dos campanars* per tal de sensibilitzar els alumnes i descobrir a través del llenguatge poètic i d'on venim i qui sap a on anem.

Finalment, a l'itinerari del Castell de Rià, també circular amb sortida i arribada al mateix Alberg Pau Casals Canigó, descobrim un escenari més llegendari que històric, que ens apropa a la figura de Guifré el Pilós. Com sempre quan es realitza un itinerari, el paisatge i els seus elements, la vegetació que el configura i les roques que el sostenen no ens deixaran indiferents. A dalt del Castell una lectura esdevé altre cop necessària: el poema *Les barres de sang* de Jacint Verdaguer, per tal de conèixer els nostres orígens, i a partir d'una escultura amb el mapa dels Països Catalans aprenem la dimensió geogràfica de la llengua catalana.

En essència aquests tres indrets són un marc privilegiat per dur a terme un treball interdisciplinari que permeti als nostres alumnes desenvolupar la capacitat de conèixer, respectar i preservar el patrimoni cultural i natural que ens envolta. En aquest cas la comarca del Conflent, però amb l'objectiu final que aquesta capacitat adquirida els serveixi per al seu entorn quotidià.

Voldria afegir que, amb voluntat d'ampliar les possibilitats de l'entorn, no podem oblidar dos priorats que es troben prop de Prada i que poden ser susceptibles d'incloure's en aquest eix temàtic: el priorat de Serrabona i el priorat de Marcèvol. Menys coneguts, les seves possibilitats d'aprenentatge són d'igual importància.

Antic Regne de Mallorca

Aquest eix temàtic es centra en un període històric molt curt, però que va deixar una empremta considerable al territori: El regne de Mallorca dels segles XIII i XIV (1276 -1349). Pensat sobretot per a alumnes de les Illes Balears i de la Catalunya Nord, pretén fer descobrir els següents indrets: el Castell Reial de Cotlliure, el Palau dels Reis de Mallorca de Perpinyà i la Catedral també de Perpinyà, així com els monestirs de Sant Miquel de Cuixà i Sant Martí del Canigó.

Actualment s'està preparant una oferta consistent en una estada centrada en aquests indrets dirigida als centres de les Illes. Amb la col·laboració de Maria Antònia Font i Magda

Gonzàlez, professores de Mallorca, s'està treballant en aquesta proposta. Esperem que aviat vegi la llum i alumnes de les Illes desembarquin en les nostres contrades per tal de descobrir un passat de la seva història i part de la nostra història comuna.

Fem el Verdaguer! Excursionisme i poesia

Entre els estius de 1882 i 1883 el poeta Jacint Verdaguer va recórrer el Pirineu per tal de recollir dades per compondre el seu poem èpic *Canigó*. Aquest eix temàtic pretén retre un homenatge a un dels precursors de l'excursionisme, Mn. Cinto, que de forma agosarada va recórrer les muntanyes pas a pas per descobrir les llegendes, la toponímia, la història i la llengua d'un territori separat per cimals que semblaven infranquejables.

El marc per dur a terme aquest eix temàtic és l'itinerari de Sant Martí del Canigó i l'itinerari del Castell de Rià que anteriorment hem explicat, però posant molt d'èmfasi en l'aprenentatge a través de la visió de l'excursionista que rere cada passa vol descobrir i aprendre el què l'entorn li ofereix gaudint del llenguatge poètic de Verdaguer. Així, a través dels seus poemes, intentem despertar l'interès dels alumnes i els invitem a posar-se a la seva pell, desenvolupant la creativitat amb la composició de poemes que escenifiquin l'experiència viscuda i on aparegui les dades que hem recollit al llarg de l'itinerari.

Exili i resistència

No podíem iniciar aquest projecte educatiu a Prada sense tenir un eix temàtic dedicat a l'Exili. Aquesta terra fou testimoni d'un dels episodis més tristos de la nostra història i és absolutament necessari continuar la tasca de recuperació històrica i no deixar mai d'explicar, de recórrer i de sentir els espais de memòria històrica que es troben a la Catalunya Nord. L'eix temàtic de l'Exili ens dóna peu a presentar una estada completa de tres dies mitjançant una seqüència que segueix coherent: el pas fronterer, la platja d'Argelers, Prada, el memorial de Ribesaltes i per últim la Maternitat d'Elna. Una seqüència que ofereix als alumnes les aportacions suficients per conèixer, entendre, interioritzar i mai oblidar el què va passar durant el 1939 i els anys següents, recorrent els espais on s'esdevingueren els fets.

També és possible enfocar el tema de l'exili des de només un dels espais que hem anomenat anteriorment, o complementar-ho amb el taller *Cartes des de Prada*, on els alumnes coneixen el Pau Casals de l'Exili i la seva correspondència d'ajuda als exiliats. Els mateixos alumnes acaben enviant una carta

a casa per explicar les experiències viscudes.

Territori, geologia i medi ambient

El massís del Canigó és un lloc privilegiat per realitzar estades d'aprenentatge centrades en l'estudi de la geologia, la hidrologia i els ecosistemes. Tenim la sort de disposar en pocs quilòmetres de diferents espais naturals amb possibilitats pedagògiques molt interessants i diverses.

Els espais que de moment centren el nostre interès són els següents: la cova de les Grans

Canaletes, les Orgues d'Illa i el Bosc del Bastard, prop de Sant Miquel de Cuixà.

En aquests espais realitzem un treball d'interpretació i anàlisi. Així a les coves de les Grans Canaletes oferim la possibilitat de treballar dins un escenari sovint màgic i motivador per a l'alumnat: dins una cova. L'estudi de la seva formació i les concrecions que amaga en el seu interior centraran les nostres prioritats pedagògiques. I de la cova a l'espai de les Orgues d'Illa on el cicle geològic extern d'erosió, transport i sedimentació serà el fil conductor per conèixer aquest paratge sorprenent i alhora efímer.

Al Bosc del Bastard, proposem que els alumnes aprenguin a interpretar, mitjançant l'estudi d'una parcel·la de bosc, un ecosistema concret, el seu passat i la seva futura evolució.

Aquestes activitats més pròpiament de natura ens serveixen com a marc per treballar la geologia del Conflent i per extensió la Catalunya Nord. I treballar la geologia implica també treballar la natura i la importància de l'aigua en la construcció del paisatge i com a recurs.

Completem doncs aquest eix proposant un taller de pedra seca, taller que pretén apropar als alumnes aquesta tècnica constructiva ancestral que resumeix en sí mateixa el nom d'aquest eix temàtic: territori, geologia i medi ambient.

Projectes transfronterers

La voluntat del Centre Transfronterer Pau Casals, amb l'Alberg Pau Casals Canigó, és fer confluïr en un mateix espai alumnes de les terres catalanes. Aquest seria doncs l'objectiu d'aquest eix temàtic: treballar per promoure intercanvis entre centres educatius del nord i del sud amb estades conjuntes on es realitzin les activitats que inclouen els eixos temàtics desenvolupats anteriorment.

Una estada conjunta durant la qual els alumnes realitzen les mateixes activitats i comparteixen estones d'oci per tal de fer coneixença entre ells i establir llaços a partir d'una llengua comuna: el català. Aquesta estada conjunta pot ser el resultat d'un procés en què els centres que ja es coneixen d'intercanvis anteriors realitzin una estada de conclusió, o bé un primer contacte per llavors compartir futurs intercanvis en els seus llocs de residència.

Aquesta tipologia d'estada requereix un treball de coordinació a tres bandes entre els dos centres i l'EdA del Canigó per tal d'establir els objectius d'aprenentatge i definir les activitats que es duran a terme al llarg de l'estada. En aquest tipus de projectes, la llengua

i la socialització entre els alumnes i els professors passen a ser la premissa prioritària. Les activitats són simples contextos per treballar aquests aspectes.

Enguany, en el primer curs d'existència de l'EdA ja s'ha realitzat una primera estada conjunta entre un centre de la Catalunya Nord i un del Principat. L'experiència fou del tot profitosa i esperem continuar teixint llaços a partir d'aquesta pràctica entre els diferents territoris de parla catalana.

Tot està per fer, i tot és possible

No volem acabar aquest present article sense esmentar que la nostra proposta educativa, exposada en els seus eixos temàtics, és només la base amb què hem decidit iniciar la nostra aventura pedagògica per les terres del Conflent i la Catalunya Nord. Conscients que deixem entorns i temàtiques amb possibilitats d'aprenentatge molt interessants, esperem en el futur anar creixent de mica en mica i poder arribar a oferir programes d'estades que s'adeqüin millor a les necessitats dels centres educatius de les terres catalanes. En tot cas, creiem que engegarem amb una base ambiciosa, que s'ha d'anar polint a mesura que executem estades, aprenent dels errors que anem cometent i amb la voluntat sempre de millorar.

I per concloure el present article, acabem amb uns versos de Verdaguier, que sintetitzen la nostra filosofia que volem compartir amb tots els participants, tan alumnes com professors.

L'univers és infinit,
pertot acaba i comença,
i ençà, enllà, amunt i avall,
la immensitat és oberta
i a on tu veus lo desert
eixams de mons formiguegen.

Plus ultra (v.17 22),

Al cel

Vet aquí el nostre repte, vet aquí la nostra il·lusió.